

Procesno snimljena aktivnost br 1.

Suradnja djece

1. Djevojčica je napisala riječ *bor* nekoliko puta zaredom, a pored riječi brojeve. No, brojeve nije zapisivala redom već nasumce: 1, 5, 2 itd. Na pitanje koliko je puta napisala riječ *bor*, djevojčica odgovara: 'Jedan, dva, tri, četiri, pet.....pet puta sam napisala.'
2. Djevojčica koja joj je sjedila nasuprot, promatrala je kako ona broji. Nagnula se nad stol i prebrojala koliko je puta njezina prijateljica napisala riječ. Druga djevojčica: '1, 2, 31212 puta si napisala.' Prva djevojčica ju je promatrala, ali nije razumjela o čemu se radi.
3. Druga djevojčica joj je prišla bliže i olovkom pokazala kako ona broji riječi. Brojala je polako kako bi je druga djevojčica mogla lakše pratiti.

Postojanje simboličke funkcije omogućuje djetetu da svoja iskustva stečena u interakciji s objektima i ljudima, počinje prevoditi u verbalni kod.

3. 2. Razvoju rane pismenosti djeteta snažno pridonosi odgovarajuća potpora odgajatelja. Ona se odnosi na osiguranje dobro odmjerene podrške, usklađene s individualno različitim potrebama i mogućnostima djece, koja svakom djetetu omogućuje prijelaz na tzv. zonu slijedećeg razvoja (Vygotski, prema Vasta, 1998.).²

Zaključak

Poticanje razvoja rane pismenosti djece u vrtiću višeslojan je proces, čiju kvalitetu određuje splet različitih organizacijskih struktura vrtića. Istraživanje i bolje razumijevanje tih struktura i njihovog utjecaja na razvoj rane pismenosti djece može dovesti do postupnog redefiniranja odgojno-obrazovnog pristupa odgajatelja. U procesu stvaranja prostorno-materijalnih i socijalnih preduvjeta za razvoj raznovrsnih aktivnosti i uz pomoć i podršku druge djece i odgajatelja, djeca vlastite simboličke ekspresije postupno zamjenjuju standardnim oblicima bilježenja, pri čemu često dosegnu razinu kompetencija koje odgovaraju konvencionalnom pisanju, kakvog se u 'odraslom svijetu' najlakše prepoznaje i najviše cijeni. Drugim riječima, u primjereno oblikovanom i podržavajućem vrtićkom okruženju, većina djece nauči raspoznavati i pisati slova i brojke i prije polaska u školu, iako im to nije obveza. No, u ranom je odgoju i obrazovanju, u području rane pismenosti najvažnije osigurati uvjete u kojima će djeca svijet slova i brojeva doživljavati i tumačiti kao zanimljivo, korisno, potrebno i pozitivno iskustvo. Jer, takva percepcija slova i brojeva temelj je uspješnog ulaska djeteta u sustav formalnog obrazovanja i pretpostavka izgradnje pozitivnog stava prema učenju uopće. Za ostvarivanje odgojno-obrazovne

prakse koja podržava ovakav pristup razvoju rane pismenosti djece ne postoje gotova niti univerzalno upotrebljiva pravila, koja bi se u svakom vrtiću na jednak način mogla primijeniti. Riječ je o zajedničkom istraživačkom procesu koji odgajatelje vodi boljem razumijevanju djece i postupnom stvaranju sve boljih uvjeta za njihov odgoj i obrazovanje, kako u području rane pismenosti tako i u mnogim drugim područjima. Takav odgojno-obrazovni pristup počiva na uvažavanju prirodne motivacije djece za istraživanjem, otkrivanjem, razumijevanjem i učenjem slova i brojeva i traganju za primjerenim oblicima podrške koji tu motivaciju oplemenjuju, podržavaju i koji joj na različite načine idu u susret.

Literatura:

- 1) Cohen, L., Manion, L., Morrison, K. (2007.): *Metode istraživanja u obrazovanju*. Zagreb: Naklada Slap.
- 2) Leuenberger, C. J. (2003.): *The New Kindergarten: Teaching Reading, Writing & More*. New York, Toronto, London: Scholastic professional Books.
- 3) Miljak, A. (1987.): *Uloga komunikacije u razvoju govora djece predškolske dobi*. Zagreb, Školske novine.
- 4) Ralph, K. S., Eddowes, E. A. (2002.): *Interactions for Development and Learning Birth Through Eight Years*. New Jersey, Ohio: Merrill Prentice Hall.
- 5) Slunjski, E. (2006.): *Stvaranje predškolskog kurikuluma u vrtiću – organizaciji koja uči*. Zagreb, Čakovec: Mali profesor, Visoka učiteljska škola u Čakovcu.
- 6) Slunjski, E. (2010.): *Razvoj jezika i rane pismenosti djeteta u vrtiću*. U: Hočevar, Andreja; Mažgon, Jasna (ur.), *Opismenjavanje učenik in učencev, pismenost mladih in odraslih - vprašanja, dileme, rešitve, Zalec: Zveza društev pedagoških delavcev Slovenije*, str. 38-49.
- 7) Vasta, R., Haith, M. M., Miller, S. A. (1998.): *Dječja psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap.

² Zona slijedećeg razvoja predstavlja razinu na kojoj dijete određeni zadatak može riješiti uz pomoć kompetentnijeg vršnjaka ili odrasle osobe, a što će uskoro biti sposoban učiniti i samostalno.

Moje ISKUSTVO iz Guildforda

Vanessa Šćulac, odgajateljica
Dječji vrtić Kriješnica
Rijeka

Odgajateljica Vanessa Šćulac podijelila je svoja iskustva sa studijskog putovanja u grad Guildford u Velikoj Britaniji. U članku pročitajte kako upoznati roditelje s programom koji se provodi u vrtiću.

Radim u skupini za rano učenje engleskog jezika i u sklopu programa sam zajedno s kolegicama organizirala studijsko putovanje u Guildford u Velikoj Britaniji. Posjetila sam dvije predškolske ustanove, a moj posjet se

odvijao početkom srpnja 2007., kad se već uvelike razmišljalo o djeci koja će najesen krenuti u vrtić. Svoje dojmove s tog putovanja željela sam podijeliti s čitateljima časopisa 'Dijete, vrtić, obitelj'.

Za roditelje djece koja još ne pohađaju vrtić organizirana je radionica 'Math is everywhere' (Matematika je posvuda)

Boravak u Guildfordu bio je profesionalno vrlo poticajan i potaknuo me na neka nova promišljanja pedagoške prakse. Sudjelovala sam u neposrednom radu s djecom, ali sam upoznala i meni sasvim novi oblik suradnje s roditeljima. Uočila sam da se u Guildfordu doista cijeni sudjelovanje obitelji i rad s roditeljima, no naglasak je i na uključivanju čitave zajednice u rad vrtića. Uz mnoge druge aktivnosti, organizirana je i radionica za roditelje djece koja još ne pohađaju vrtić. Tema radionice bila je 'Math is everywhere' (Matematika je posvuda). Na stolovima cijelog vrtića bili su ponudeni različiti poticaji za dječju igru kojima je cilj bio razvoj prvih iskustava s matematikom. Uz poticajne materijale, pripremljene su i pisane upute roditeljima s opisom aktivnosti i ciljeva, te mogućim pitanjima koje mogu postavljati djeci tijekom igre. Za igru su ponudeni sljedeći materijali i aktivnosti:

- polovica slike bubamare, pauka i cvijeta i ogledalo (simetrija)
- leptir na grani – slikanje leptira (simetrija)
- igra pijeskom – punjenje čarapa (obujam, količinski odnosi)
- igra vodom (mjerenje, obujam)
- otiskivanje geometrijskih oblika u pijesku (geometrija)

- bube, grane različite debljine – gdje je buba (prostorni odnosi)
- bube i lista provjere – koliko ima buba, pronađi broj (prepoznavanje, imenovanje brojeva, računanje).

Roditelji su se s interesom uključivali u igru s djecom, čitali i slijedili upute i razgovarali s djecom o problemskim zadacima. Kad su se djeca opustila i posvetila igri, roditelji su imali mogućnost razgovarati s odgajateljima o upisu djece u vrtić, o prilagodbi, o pripremi djece za temu matematike, kao

Uočila sam da se u Guildfordu doista cijeni sudjelovanje obitelji i rad s roditeljima, no naglasak je i na uključivanju čitave zajednice u rad vrtića.

i o svemu ostalome što ih je zanimalo. Osim kroz razgovor, roditelji su se putem raznih plakata mogli upoznati s matematičkim i brojnim drugim aktivnostima u vrtiću. Plakati su sadržavali fotografije djece u matematičkim aktivnostima koje su se provodile u vrtiću – nizanje krava po veličini, brojanje vagona na vlaku-igrački, brojanje krugova, nizanje dijelova gusjenice (od koliko dijelova se sastoji), korištenje pješčanog sata za mjerenje vremena, pjevanje pjesmice '1,2,3,4,5, once I caught a fish alive'... Uz svaku aktivnost na plakatu stajalo je pojašnjenje igre, aktivnosti djeteta, tijekom igre, priča u slikama i, ono što me se posebno dojmilo, ime djeteta u kontekstu – npr. *Sam lined up the cows and counted them, then sorted them by size.* (Sam je poredao krave, pobrojao ih i onda ih poredao po veličini). Tako su fotografije imale svoju osobnost i bolje od objašnjenja 'pričale' o dječjim aktivnostima, interesima i fokusiranoj igri.

Odgajateljica je bilo dovoljno da su se mogli posvetiti svakom roditelju i djetetu individualno. Roditelji su imali priliku vidjeti na koji način mogu smisleno provesti vrijeme u igri sa svojom djecom, te na primjeru ovih aktivnosti koje su ih sigurno potaknule na nove ideje, osmisliti vlastite aktivnosti djecom u obitelji. Vjerujem da je ovo iskustvo pomoglo roditeljima da razumiju važnost djetetova boravka u vrtiću, ali i da shvate promišljenost kojom se planiraju aktivnosti i program namijenjen djeci.

Na kraju su dobili letak s prijedlogom aktivnosti koje mogu provoditi svakodnevno s djecom – npr. gdje god išli brojite, pjevajte pjesmice s brojevima, brojalice, dijelite i spajajte brojeve, krenite u lov na brojeve, razgovarajte o vremenu, promatrajte oblike, razmišljajte o veličini, dužini, količini, težini, koristite prostorne odnose, pokušajte s matematikom napamet...

Jako me se dojmio ovakav pristup, kako roditeljima tako i matematici, i mislim da je ovakvo promišljanje rada koje u obzir uzima i dijete i njegove roditelje zapravo višestruko korisno i za samu zajednicu u kojoj vrtić djeluje. Ova iskustva s veseljem primjenjujem i u vlastitoj praksi.

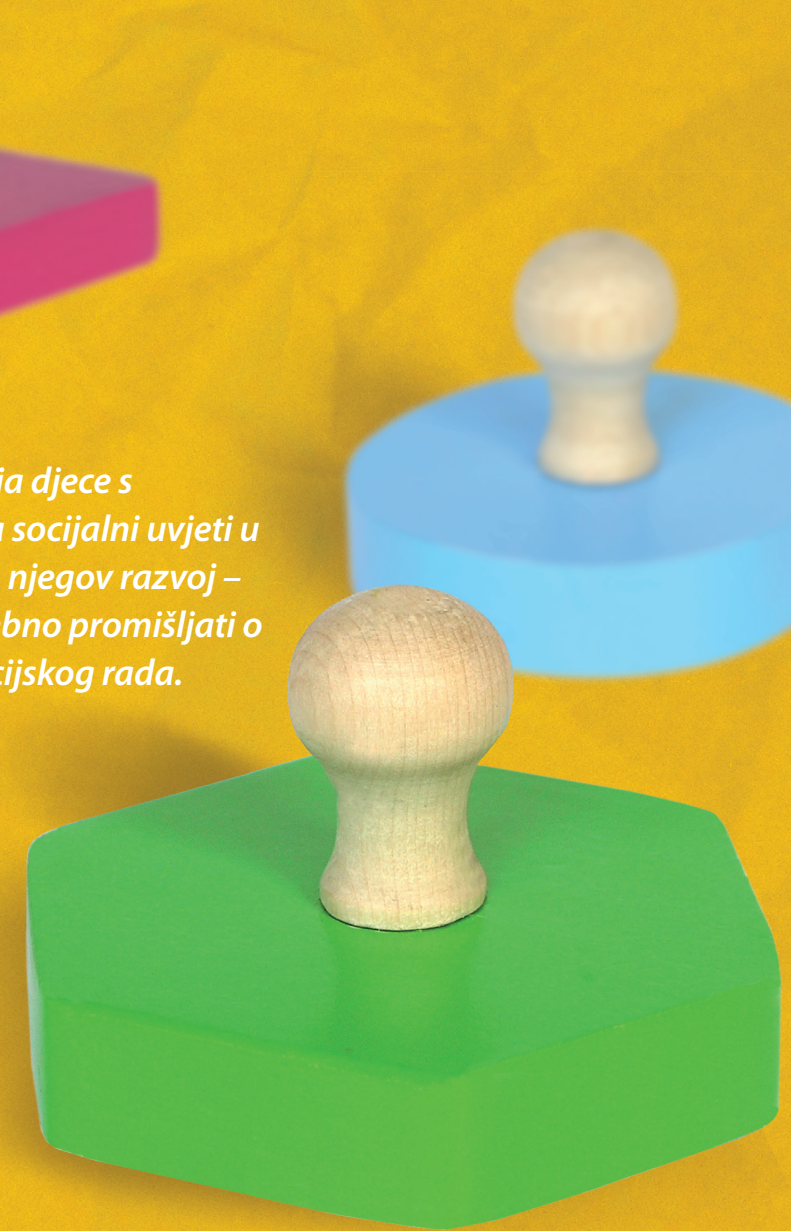

Primjeri različitih aktivnosti

Funkcionalna uporaba BROJA

Ksenija Romstein, prof. rehabilitatorica
Učiteljski fakultet u Osijeku

Suvremene spoznaje o načinu učenja djece s mentalnom retardacijom govore da socijalni uvjeti u kojima dijete boravi bitno utječu na njegov razvoj – stoga je u provedbi programa potrebno promišljati o prilagodbi pedagoškog i rehabilitacijskog rada.

naša djeca s posebnim potrebama